

Hedehusene

Hedehusene blev som stationsby grundlagt i 1847, da der blev oprettet en station ude ved husene på Kallerup mark i forbindelse med åbningen af den første jernbane i Danmark. Kimen til Hedehusene blev lagt allerede i 1641, da kongen Christian den 4. anlagde Kongevejen fra København til Roskilde. For at ingen andre end kongen og dermed også hele statsadministrationen, militæret osv. måtte benytte vejen, blev der flere steder bygget huse eller kroer med opsynsmænd, og bl. a. et her på heden, som blev kaldt Kongens Hedehus. I 1682 blev der anlagt endnu to kroer, nemlig Nordre Hedehus og Mellemste Hedehus. Disse tre kroer lagde navn til Hedehusene. Men med den nye Roskildevej (1776) blev det trange tider for de tre kroer. De lå ikke længere ved alfarvej og blev nedlagt 1787. Af materialerne opførtes en ny kro, Hedekroen, der fortsatte som privilegeret kro.

I forbindelse med projekteringen af jernbanen blev det besluttet, at der på strækningen skulle bygges fire mellemstationer. To af disse skulle placeres i Høje Taastrup sogn, den ene ved Køgevejen på Taastrup Valbys marker, og den anden der hvor jernbanen krydsede Roskildevejen ved husene på heden. På grund af de store grusforekomster lige sydvest for banen udviklede Hedehusene sig til en industriby. Nogen handelsby blev Hedehusene ikke. Den lå for tæt på Roskilde, det var industrien, der fik byen til at vokse, idet der omkring århundredeskiftet kom flere store virksomheder til. Baggrunden var egnens naturforekomster af ler, kalk, grus og stenmaterialer. Så det var som godsstation, Hedehusene fik sin storhedstid, og de helt dominerende varer var teglværksprodukter, sten og grus.

De tre industrier, som leverede det tungeste gods til jernbanen, var: Hedehusene Grusgrav og Skærvefabrik (1892), Nymølle Skærvefabrik (1894) og A/S Hedehus Teglværket (1896). Området havde to andre store virksomheder, som ikke beroede på egnens råstoffer, nemlig SANO's Expanko fabrik (1921, den lavede korkparketgulve) og Kaffesurrogatfabrikken Danmark (1902). Begge blev dog overhalet af velstandsstigningen i 1960-erne.

